

**TIDLIG REGISTRERING AV
SPRÅKUTVIKLING**

Dato	Alder	Sign.	Kommentarer	Tiltak

Unni Espenakk og Jørgen Frost,
Bredtvet kompetansesenter, Oslo.

Margaret Klepstad Færevaa og Hans Grove,
Eikelund kompetansesenter, Bergen.

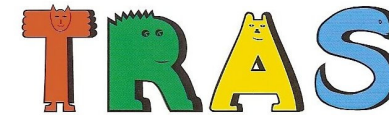
Erna Horn,
Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo.

Inger Kristine Løge,
Senter for atferdsforskning, Høgskolen i Stavanger.

Ragnar Gees Solheim og Åse Kari Hansen Wagner,
Senter for leseforskning, Høgskolen i Stavanger.

Håndbok og registreringsskjema kan bestilles fra Senter for leseforskning, P.b. 8002, 4068 Stavanger.
Telefon 51 83 32 00, fax 51 83 32 50, e-post: slfpost@slf.his.no

1. utgave - 2002

**TIDLIG REGISTRERING AV
SPRÅKUTVIKLING**

Navn: _____

Født: _____

Skjema for vurdering av språkutvikling hos barn

Rettledning for utfylling

Den innerste sirkelen representerer utvikling i alderen 2 til 3 år.
Den midterste sirkelen representerer utvikling i alderen 3 til 4 år.
Den ytterste sirkelen representerer utvikling i alderen 4 til 5 år.

Utfylling av sirkelen foretas på grunnlag av observasjon. Start med den innerste sirkelen for å sikre nedre grense.

Ved ikke mestring av ferdighet kan det aktuelle feltet i sirkelen stå tomt.
Ved delvis mestring skraveres feltet.
Ved mestring fylles feltet helt med blyant/farge.

På baksiden av skjemaet noteres dato for utprøving og barnets alder, samt kommentarer og beskrivelse av tiltak.
Sirkelen er tenkt brukt gjentatte ganger for at en skal kunne følge med i barnets utvikling. Skjemaet anbefales brukt 2 ganger i hver aldersperiode.
Ved ny utfylling kan en benytte en annen farge for raskt å få et bilde av utvikling siden forrige registrering.

Det er en forutsetning at skjemaet blir brukt sammen med Håndboken til TRAS-materialet.

©Copyright. Må ikke kopieres

Bredtvet kompetansesenter

Eikelund kompetansesenter

Institutt for spesialpedagogikk

Senter for atferdsforskning

Senter for leseforskning

Layout og grafisk design: Svein-Anne Storesund, Eikelund kompetansesenter

SAMSPILL

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet interesse for å leke sammen med andre?
2. Ønsker barnet å "hjelp til" med ulike gjøremål?
3. Tar barnet initiativ til kontakt med andre?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet følge regler i lek som blir ledet av voksne?
2. Klarer barnet å få andres positive oppmerksomhet mot noe det selv er opptatt av?
3. Kan barnet følge instruksjoner ved å imitere andres atferd?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet delta i *samlek* med andre barn over tid?
2. Deltar barnet i rollelek?
3. Følger barnet "sosiale spilleregler"?

KOMMUNIKASJON

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet behov for å meddele seg på eget initiativ? (Eks.: *Mimikk, gester, ord.*)
2. Henvender barnet seg verbalt på eget initiativ?
3. Kan barnet være i dialog om noe i kortere tid?

Alder 3 - 4 år

1. Bruker barnet språket relevant i forhold til situasjonen?
2. Kan barnet være i dialog over litt tid?
3. Kan barnet formulere sine ønsker verbalt?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet fortelle en historie med en viss sammenheng?
2. Kan barnet lett gjøre seg forståelig?
3. Kan barnet fortelle gåter/vitser?

OPPMERKSOMHET

Alder 2 - 3 år

1. Kan barnet *rette* oppmerksomheten mot en oppgave?
2. Kan barnet *holde* oppmerksomheten mot noe i kortere tid?
3. Liker barnet å bli lest for?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet holde fast ved en selvvalgt aktivitet?
2. Kan barnet sitte på plassen sin uten å forlate den når det forventes at det skal sitte i ro?
3. Kan barnet vente på tur uten å miste oppmerksomheten?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet holde oppmerksomheten mot noe over lengre tid?
2. Kan barnet leke uten å forstyrre/avbryte andre?
3. Kan barnet leke eller delta i frie aktiviteter på en adekvat måte?

SPRÅKFORSTÅELSE

Alder 2 - 3 år

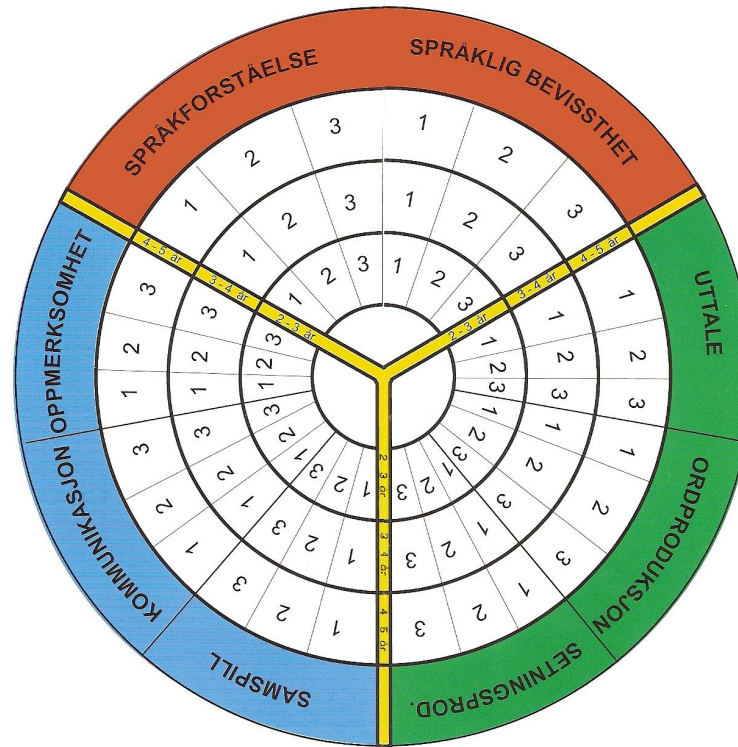
1. Kan barnet peke ut dagligdagse gjenstander?
2. Kan barnet følge en instruksjon som: *Legg klossen i esken, legg bamsen i sengen.*
3. Kan barnet finne riktig gjenstand ved at verbet nevnes? (Eks.: *Vis meg det vi kan tegne med.*)

Alder 3 - 4 år

1. Forstår barnet uttrykk som inneholder preposisjoner? (Eks.: *Sett bilen bak hesten. Legg boken på bordet.*)
2. Forstår barnet minst 3 - 4 fargenavn?
3. Forstår barnet nektende setninger? (Eks.: *Gi meg den som ikke er gul.*)

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet sortere ting i kategorier? (Eks.: *Klær, møbler, leker.*)
2. Forstår barnet gradbøyning av en del adjektiv? (Eks.: *Mindre, kortere, lengste, største.*)
3. Kan barnet fortelle noe om hva ting er? (Eks.: *Hva er en bok?*)

SPRÅKLIG BEVISSTHET

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet interesse når dere ser i bildebøker?
2. Deltar barnet med interesse i rim og regler?
3. Liker barnet å være med i sangleker?

Alder 3 - 4 år

1. Husker barnet rim, regler eller sangleker som blir brukt ofte?
2. Kan barnet leke/tøysle med språket?
3. Hører barnet forskjell på ord som *bil-pil, mus-hus, katt-hatt*?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet rime på egen hånd?
2. Viser barnet interesse for lekeskriving?
3. Kan barnet skrive navnet sitt?

UTTALE

Alder 2 - 3 år

1. Uttrykker barnet seg som oftest forståelig?
2. Kan barnet uttale ord med *m,n* og *p,b,t,d*? (Eks.: *Mann, nese, pappa, bil, tann, dame.*)
3. Er barnets uttale av ord vanligvis tydelig?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet uttale ord med *k* og *g* riktig? (Eks.: *Ku, kake, gutt, tog.*)
2. Bruker barnet lydene *s, f, v* riktig i begynnelsen av ord? (Eks.: *Sol, fugl, vott.*)
3. Kan barnet uttale alle stavelsene i ord? (Eks.: *Paraply, elefant, helikopter.*)

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet uttale konsonantsammensetninger i ord? (Eks.: *Trapp, klokke, veske, fisk.*)
2. Kan barnet uttale *s*-lyden riktig?
3. Kan barnet uttale *r*-lyden riktig? (I samsvar med dialekt.)

ORDPRODUKSJON

Alder 2 - 3 år

1. Bruker barnet ord fra dagliglivet? (Eks.: *Ball, melk, sko, stol.*)
2. Bruker barnet verb? (Eks.: *Jeg, meg, min, mitt.*)

Alder 3 - 4 år

1. Bruker barnet fargenavn?
2. Bruker barnet spørreord som *hva, hvem, hvor*?
3. Har barnet begynt å bruke overbegrep? (Eks.: *Dyr, mat, leker.*)

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet bruke flertallsform av substantiv? (Eks.: *Bil-biler/ene, gutt-gutter/ene.*)
2. Bruker barnet fortidsform av verb? (Eks.: *Kjøpte, har kjøpt.*)
3. Kan barnet bruke ord som angir *form, størrelse, antall*?

SETNINGSPRODUKSJON

Alder 2 - 3 år

1. Bruker barnet 2-3 ordsytringer?
2. Har barnet begynt å stille spørsmål? (Ved tonefall/ord.)
3. Bruker barnet ytringer der *nei* eller *ikke* forekommer?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet bruke setninger på inntil 4 ord i riktig rekkefølge? (Eks.: *I, på, under, bak, over.*)
2. Bruker barnet setninger med preposisjoner?
3. Kan barnet binde sammen setninger med f.eks. *og, men*?

Alder 4 - 5 år

1. Stiller barnet *hvordan-* og *hvorfor-*spørsmål?
2. Kan barnet bruke setninger som viser til noe som *har* hendt, *skal* hende?
3. Bruker barnet *fordi*-setninger?